

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

СВЯТО МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ

Проведення щорічної підсумкової конференції за результатами фольклорної практики у формі свята музичного фольклору Волині завдяки ініціативі та творчим зусиллям керівника фольклорної практики Василя Сабрана стало доброю традицією мистецького факультету, яку підтримують і збагачують студенти факультету — майбутні вчителі музики загальноосвітніх шкіл.

Відкриваючи цьогорічну конференцію, керівник фольклорних пошуків студентів і організатор фольклорного свята Василь Сабран дав характеристику фольклорній практиці як комплексному заходу, що включає кілька етапів різнопланової роботи. Насамперед, після закінчення другого курсу студенти здійснюють літні індивідуальні польові експедиції, як правило, за місцем проживання. Основний сенс таких експедицій — пошук народних співаків і запис виконуваних ними пісень, вивчення традиційних обрядових дійств, ознайомлення та опис народних звичаїв із музично-фольклорними мотивами. Наступний етап — лабораторний: зібрані матеріали розшифровуються в лабораторних умовах, пісенні зразки транскрибуються (записуються нотами), паспортизуються та класифікуються. Завершальний етап — підсумкова конференція, де у конкретній формі відбувається демонстрація і захист кожним студентом результатів творчого пошуку в царині музичного фольклору краю. Завдяки такій організації фольклорної практики студенти-практиканти стають активними збирачами і дослідниками музичної народної творчості Волинського регіону, а пісенні матеріали як конкретні результати їх творчих пошуків поповнюють фонди Лабораторії музичної етнології нашого інституту (керівник В.І.Сабран). За 15 років свого функціонування лабораторія розширила географію записів музичного фольклору далеко за рамки Волині: на даний час у її фондах зберігаються матеріали, зібрані нашими студентами на Поліссі, Поділлі, в Галичині, а також є музичні взірці, привезені інститутськими пошуковцями з окремих населених пунктів (міст і сіл) Східної України. Серед знахідок переважають автентичні зразки календарних і родинно-обрядових циклів. Усі твори паспортизовані і використовуються студентами факультету при написанні курсових, дипломних і магістерських робіт. Нині постало питання збереження зібраних матеріалів і їх переведення у цифровий формат.

Цьогорічна підсумкова конференція проходила в залі Гуго Коллонтая, святково прибраній ошатними народними рушниками. Учасники конференції вдягли місцеві народні строї-вишиванки та конкретні народні костюми відповідно до тематики демонстрованого ними матеріалу. Студенти-практиканти показали різнопланову програму, яка включала елементи обрядового та позаобрядового музичного фольклору. Кожен зробив лаконічний звіт про проведену роботу, про свої фольклорні знахідки і виконав кілька кращик, записаних ним зразків.

Павло Савчук, який проходив літню фольклорну практику в с.Березівка Радехівського району (Львівщина), записав від жителя цього села, пенсіонера І.Я.Кметь і В.М.Остапчук цикл гаївок, дві з яких ("Ми голубку зловили" і "Парубки, встидайтеся") представив учасникам конференції з допомогою своїх однокласників. Особливістю виконання гаївок, записаних студентом, — спів у процесі колового руху з елементами народного танцю.

Наталія Онишук під час практики працювала в с.Цеценівка Шумського району, що на Тернопіллі, спілкувалася

з цілою групою літніх людей, від яких записала 25 весільних пісень. Серед її інформаторів — вчителі Є.С.Доманюк, церковний староста Г.І.Пелешок та інші. Студентка виконала дві із записаних нею пісень: "Куди йду, куди йду?" (її співали на весіллі подружки нареченої, коли вона чекала свого судженого біля весільного короваю) та "Ой з-за хати чорна хмара", яка стверджувала незаперечну життєву істину: хто зустрів справжнє кохання, здолає всі перешкоди і діждеться справжнього щастя.

Конкретну тематичну спрямованість мали народні пісні, записані Вірою Васишин на Зборівщині Тернопільської області: серед тематичного багатства різножанрових пісенних творів, почутих від мешканців краю, дівчина обрала патріотичну тематику — боротьбу ОУН — УПА за незалежність України, що знайшла відображення в сотнях шедеврів музичного фольклору. Віра презентувала одну з таких пісень — "Україно, рідна мати" — про дітей-сиріт, батьків яких репресувала і вивезла до Сибіру чужинська влада.

Село Жовтневе на Радивилівщині Рівненської області стало місцем фольклорної практики Наталії Мельничук, яка збирала пісенні матеріали від представників двох сімей:

Трачуків і своїх однофамільців — Мельничуків. Студентка записала більше двадцяти родинно-побутових, ліричних, козацьких, жартівливих, календарно-обрядових і весільних пісень, а також декілька колядок, з яких виконала дві: "Все попід луги" і "Де гори високі".

Особливою була фольклорна практика Ганни Каленик. Насамперед тим, що вона працювала лише з одним інформантом — 94-річною Пелагією Леонтивною Братасюк, жителькою села Шпиколоси (Кременеччина), а по-друге — тематичною спрямованістю. Серед різноманіття пісенних жанрів (козацькі, чумацькі, календарно-обрядові, родинно- та соціально-побутові пісні) дівчину зацікавила пісенна весняна обрядовість. Багатий життєвий досвід П.Л.Братасюк (а її трудового стажу вистачило б на декількох чоловіків!) засвідчує її зв'язки з народним мистецтвом, з культурно-масовою роботою: пані Пелагея потягом багатьох десятиків літ була членом "Просвіти", хорового, театрального і танцювального самодіяльних колективів. Її пам'ять зберегла багато взірців народного музичного фольклору, зокрема веснянок, які виконуються одночасно з танцями. Студентка виконала дві веснянки: "Пішли два брати" і "Ой пливе кочур".

Ольга Царук місцем практики обрала Сарненщину (Рівненська область). У селі Селище, мешканці якого люблять,

знають і бережуть народні традиції та звичаї, її інформантами стали три літні жінки: О.В.Ковтун, М.І.Нетецька, У.І.Струк, з уст яких і завдяки яким студентка відновила і записала низку пісень соціально-побутового циклу, зокрема, "Ой травко-муравко", а також "Ой летіла зозуленька", що належить до особливого виду соціально-побутових творів — сирітських пісень. Учасники конференції мали змогу почути обидві пісні у виконанні юної фольклористки.

На переконання Галини Волинець, село Залісці Збарзького району, де вона народилася і проживає, не лише навчальною, а й багате талановитими людьми, які знають і люблять українську народну пісню. Тому й не дивно, що місцем проходження фольклорної практики дівчина обрала саме свою малу батьківщину. Тут від 67-річної односельчанки С.М.Рожик вона записала майже три десятки пісень, в основному соціально-побутового циклу, в яких оспівана гірка доля народу, висвітлюються родинно-сімейні традиції та громадські конфлікти, вимальовуються картини душевної лірики і до-теплого гумору. Увазі глядачів Галина запропонувала пісню "Кося", що була поширена на Волині в часи поневолення панською Польщею.

Катерина Безручук працювала на Хмельниччині з жителями с.Великі Калетинці Білогірського району, від яких записала більше двадцяти весільних, купальських, стрілецьких, жартівливих, обрядових пісень (колядки, щедрівки, колодчані та жнивні). Нашу студентку зацікавила весільна обрядовість, зокрема пісенне оформлення процесу випікання весільного короваю, де виявилася символічна особливість: весільний обрядовий хліб — коровай — випікали шановані людьми і щасливі у сімейному житті жінки, "вспівуючи" при цьому щасливу долю молодим. Катерина продемонструвала фрагмент відеофільму "Випікання короваю", де звучали згадані обрядові пісні.

Селище Стара Вижівка, або Вижва (Волинська область), де проходила свою фольклорну практику Надія Грибничук, має гарну легенду, яка пояснює назву цього населеного пункту. В ті давні часи, коли Волинь плюндрували жорстокі татаро-монголи, при наближенні ворожого війська місцеві жителі ховалися в дуплах старих дерев найближчого лісу і так виживали. Звідси і назва — Вижва, Вижівці — від слова "вижити". Інформантом Надії була місцева мешканка М.П.Семенюк, культпрацівник за фахом, яка більше десяти років керувала самодіяльним вокальним ансамблем "Бабусі", що згодом реформувалася у народний аматорський хор "Надвечір'я". Саме колишній культпрацівник, а нині пенсіонерка, і наспівала нашій студентці 6 родинно-побутових пісень, 4 колядки, 3 петрівки, по 2 щедрівки, веснянки, жнивварські та жартівливі, а також по 1 обжинковій, ягідній, купальській пісні та 1 співку. Учасникам конференції студентка представила дві петрівки ("Маленька нічка — петрівочка" і "Ой ти, зозулько сизокрила") та одну ягідну пісню "Іду я лісом, гукаючи".

Підсумкова конференція перетворилася у своєрідне свято музичного фольклору нашого краю і підтвердила, що фольклорна практика наших студентів була достатньо продуктивною: студенти збагатили свої знання та вдосконалили професійні навички як майбутні вчителі музики, а також поповнили фонд інститутської Лабораторії музичної етнології новими творами. А в загальному, розширилася база й урізноманітнілася методика творчих пошуків у царині музичного фольклору, де ще залишаються нерозкритими широкі пласти народної музичної творчості.

Тетяна БАЛБУС
керівник гурту "Натхнення"

Невеличкі творчі вернісажі студентів спеціальності "Образотворче мистецтво" не лише знайомлять відвідувачів з новими мистецькими здобутками, а й виступають своєрідним стимулом і для юних художників, відомих в інституті та за його межами, і для початківців, які роблять перші несміливі кроки в улюбленому мистецтві.

Протягом вересня — жовтня відбулось чотири таких виставки, організованих викладачами педагогічного коледжу. До Дня вчителя і Дня художника Т.А.Балбус і О.П.Качаловська підготували зі студентами 31-Рк групи художню презентацію проєктів декоративних розписів тарелей та імітацій вітража в техніці аплікації з паперу.

Одночасно в Літературно-меморіальному музеї Ю.Словацького експонувалася персональна виставка творчих робіт студента 21-Рк групи Олега Дробочького. Автор пред-

ставив 30 живописних і графічних робіт у реалістичному та стилізованому трактуваннях.

Кінець жовтня багатий і рясний на мистецький врожай: зовсім юні художники-початківці 11-Рк групи пропонують свої декоративні композиції, виконані гуашшю, а також у техніці аплікації з паперу та тканини, у графічному силуетному вирішенні тощо. Ці роботи відображають основні закони, правила і прийоми композиції та засоби її виразності. Глядач, який дивиться на статичні та динамічні, симетричні й асиметричні, контрастні та нюансні композиції студентів, відчуває різний емоційний настрій, по-різному виражаючи своє ставлення до побаченого.

Як продовження давньої і доброї традиції, у виставковій залі Кременецької міської бібліотеки ім.Ю.Словацького проходить творчий звіт студентського мистецького гурту "Натхнення", який майже десять років радує своїх шанувальників цікавими й оригінальними роботами. Нинішній осінній вернісаж представили студенти I — IV курсів спеціальності "Образотворче мистецтво" педагогічного коледжу, твори яких виконані в різних жанрах і техніках. Графічні роботи Олега Дробочького в техніці крапки вражають цікавими сюжетами, а його декоративні та живописні композиції — гармонійним поєднанням кольорів і технічними прийомами виконання.

Перші спроби власної творчості показали студенти 11-Рк групи Юлія Стецюк, Тарас Допіра, Ольга Богута, Анастасія Богуславська, Єлизавета Кривіцька, Юлія Фарина, Аліна Мартинюк, Ольга Андрощук у своїх орнаментальних композиціях, графічних і силуетних роботах. А студенти 31-Рк групи Павло Старух, Вікторія Тимошук, Світлана Семеренко, Інна Самуляк,

Людмила Скакальська, Іванна Філик, Роман Храцевський представили творчі роботи в техніці імітації вітража (аплікації з паперу) та проєкти розписів на декоративні тарелі.

Вражають барвами кольорів і розмаїттям сюжетів роз-

писи на тканині, виконані четвертокурсниками Марією Чериндою, Аліною Угляр, Надією Томчук, Уляною Рарок, Лілією Тивонюк, Олександром Куцою, Оксаною Базиволяк, Катериною Янчук, Анастасією Крижановською, Ангеліною Винник, Оленою Горобей, Марією Кирунчик, Аелітою Басанець, Юлією Данилюк.

Отже, мистецьке життя в педагогічному коледжі бурлить. Молоді митці розкривають свої таланти і представляють роботи на виставках. Побажаємо їм невечернього натхнення і нових творчих знахідок!

Фото Петра ДАНИЛЮКА